

Prædiken til 1. søndag i advent

Luk. 4, 16-30

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas: Jesus kom også til Nazaret, hvor han var vokset op. På sabbatten gik han efter sædvane ind i synagogen, og han rejste sig for at læse op. Man rakte ham profeten Esajas' bog, og han åbnede den og fandt det sted, hvor der står skrevet:

*Herrens ånd er over mig,
fordi han har salvet mig.
Han har sendt mig
for at bringe godt budskab til fattige,
for at udråbe frigivelse for fanger
og syn til blinde,
for at sætte undertrykte i frihed,
for at udråbe et nådeår fra Herren.*

Så lukkede han bogen, gav den til tjeneren og satte sig, og alle i synagogen rettede spændt øjne mod ham. Da begyndte han at tale til dem og sagde: »I dag er det skriftord, som lød i jeres ører, gået i opfyldelse.« Alle gav de ham deres bifald og undrede sig over de nådefulde ord, som udgik af hans mund, og de spurgte: »Er det ikke Josefs søn?« Han svarede dem: »I vil sikkert bruge denne talemåde mod mig: Læge, læg dig selv! og sige: Vi har hørt om alt det, der er sket i Kapernaum; gør det samme her i din hjemby!« Men han sagde: »Sandelig siger jeg jer: Ingen profet er anerkendt i sin hjemby. Og jeg siger jer, som sandt er: Der var mange enker i Israel på Elias' tid, dengang

himlen var lukket i tre år og seks måneder, så der blev stor hungersnød i hele landet; og Elias blev ikke sendt til nogen af dem, men til en enke i Sarepta i Sidons land. Og der var mange spedalske i Israel på profeten Elisas tid; og ingen af dem blev renset, men det blev syreren Na'aman.« Alle i synagogen blev ude af sig selv af raseri, da de hørte det; de sprang op, jog ham ud af byen og drev ham hen til kanten af det bjerg, deres by var bygget på, for at styrte ham ned. Men han banede sig vej imellem dem og gik. Lukasevangeliet 4,16-30

Natten er mørk og kold, vinden suser og havet bruser. Der er vagtskifte en frostklar vinternat på Kronborg Slot. Officeren, Francisco, går sin sidste runde på skansen uden for slottet. End ikke en mus har rørt sig i græsset, og alt ånder fred og idyl.

Bernado, Horatio og Macellus træder til, klar – med en vis frygt og bæven - til nattens vagt, for tænk nu, hvis spøgelse viser sig igen, når slotsuret slår et, som de sidste to nætter?

I det øjeblik uret ringer sit timeslag, så træder spøgelse frem fra mørket. En rædsel går igennem dem, for hvad er dette, denne skikkelse i mørket, et spøgelse? Kongen, der vender tilbage fra de døde? Er det muligt, er det officerernes fantasi, der leger med dem i natten eller er det virkelig muligt at åbne dødens porte indefra?

I 1517, godt 70 år før Shakespeare skrev *Hamlet*, havde Martin Luther draget forestillingen om Skærsilden, ingenmandslandet mellem Helvede og Himlen, i tvivl. Og samme spørgsmål, samme tvivl, rammer nu de tre soldater på Kronborgs fæstningsmur: Er spøgelse en dæmon, en løgneånd, der hjem søger de levende, som Luther og protestanterne mente, eller er spøgelse en afdød fra Skærsilden, som de levende er forpligtet på at frikøbe fra lidelser i det hinsides ved sjælemesse, gode gerninger og aflad, som paven og katolikkerne foreskrev?

Denne iskolde vinternat på Kronborg står vi således over for et vagtskifte i mere end én

forstand: Protestantisme eller katolicisme? Reformationsstriden elegant spejlet i Shakespeares skuespil. Selvom det er blevet sagt, at *Hamlet* slår kristne gnister af barokkens melankoli, så lader det sig nok ikke entydigt afgøre på decimalen, og som den store Shakespeare-forsker, Harold Bloom siger, så er Hamlet nok hverken protestantisk eller katolsk, kristent eller ikke-kristent.

Selv samme Harald Bloom har igennem sit virke argumenteret for, at Shakespeare har skabt det moderne menneske; forstået sådan, at før Shakespeare så var karaktererne i litteraturen, fra de antikke tragedier til de islandske sagaer, relativt ubevægelige. Mennesket var bundet til sin skæbne. Det fødes, det vandrer gennem livet efter en snor, som allerede var foldet ud, og det dør, dér hvor dets livssti var bestemt til at ende.

Måske brød Gud ind i deres liv undervejs, en ydre omstændighed gjorde, at livet slog ind på en ny bane, men aldrig som en indre, psykologisk bevægelse. Hos Shakespeare er det anderledes. Her har karaktererne et selv, en subjektivitet, der kan tænke, føle, fortolke og – i overført betydning – se sig i spejlet og spørge: Hvem er jeg, hvor er jeg på vej hen, er jeg den, jeg gerne vil være?

Shakespeare står således ved indgangen til det moderne, indvarsler det som et vagtskifte mellem to epoker fra *den ydre skæbne* til *det indre menneske*, og fra hans pen fødes det moderne menneske.

Shakespeare er dog ikke faldet ned fra himlen, han står – hans genialitet uagtet – på skuldrene af en tradition, en bølge, der strømmer gennem historien, og som får et af sine første og største impulser fra kristendommens opblomstring i verden.

I dag, første søndag i advent, hører vi fra Lukasevangeliet (Luk 4,16-30) om Jesus i synagogen. Han er endnu ganske ukendt, en tømmer fra byen, der efter sædvane gik hen til synagogen på sabbatten. Alles øjne sidder på stilke og følger ham spændt. Her begynder han ikke at tale fra hjertet, han finder ikke en indre sandhed frem, som han som en anden filosof docerer for folket. I stedet åbner han Profeten Esajas Bog, som alle i synagogen kendte hvert et bogstav i, og så læste han op:

”Herren har sendt mig for at bringe godt budskab til fattige, for at udråbe frigivelse for fanger og syn for blinde – for at sætte undertrykte i frihed og udråbe et nådeår for Herren (Es 61,1-2)”.

Så lukkede han bogen, og åbnede munden med glædesbud stort: ”I dag det profetord er virkeliggjort”. Det håb, som lå og ulmede i den antikke jødedoms skrifter, døde bogstaver på rad og række, finder nu – med Kristus - deres opfyldelse i levende live i verden. Endnu et verdenshistorisk vagtskifte, en profeti er opfyldt, en bro er grundlagt fra bog til virkelighed.

Redaktion

Sognepræst
Adam Garff
Gentofte Kirke
adg@km.dk

Sognepræst
Andreas Riis Damgaard
Præstevang Kirke
Hillerød
ard@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 4193 9000
vartov@vartov.dk

Jesus Kristus dumper på denne måde heller ikke ned i verden fra det høje, han er på én gang formet af de forventninger, som lå i den jødiske muld, og samtidig, så omformer hans eget liv og ord også disse forventninger. Billedligt talt, så er Kristus en rose, der skyder frem af jorden, men som enhver plante kræver et rodnet, en muld, før den kan vokse, sådan kræver kristendommen også en muld, sin jødiske muld, for at slå rødder og spire frem. Såvel som jorden er nødvendig, sådan er også himlen nødvendig, regn, sol og luft, og Kristus er på én gang gjort af det jordiske og det himmelske, tid og evighed i ét, ånd og krop i én.

Denne spænding af himmel og jord, tid og evighed, er for så vidt indeholdt i adventstidens spænding, for her kigger vi med håbefuld forventning frem mod det store nedslag, Guds fødsel på jorden. Fødslen som det mest jordnære, Gud som det mest himmelske. Det kan ikke tænkes eller forklares, men blot håbes og tros.

Ligesom Shakespeare, der sætter menneskets selv i spil, sådan sætter kristendommens således også os i spil. Dengang som i dag. For vi tilslutter os ikke en opskrift, der skal følges til punkt og prikke, vi bliver ikke talt til med tunge lovord om, at Guds vilje findes i de døde bogstaver.

Vi sættes selv i sving, en svingning, som når sin kulmination påskemorgen ved den tomme grav: Tror du det? Opstod han fra de døde? Står vi over for et opspind eller en op-

standelse? *That's the question*, som Shakespeare ville have sagt.

Sluttede kristendommen her så ville det være en tragisk slutning, som så mange af Shakespeares stykker. Et liv er gået bort, som livet nu engang hele tiden går bort. Men tror du det, så står vi ikke over for en tragisk slutning, men over for en begyndelse, en åbning mod at se verden i et nyt lys og med nye ord; ord om, at vores liv ikke blot er spændt ud i en lige linje fra fødsel til død, men at der findes en anden linje i vores liv, en linje, der går fra himmel til jord. Som skærer sig ned i tiden. Som evighed, som kærlighed, som tilgivelse, som fuldendelse. Det er evighedens nedslag i historien. Som ordene fra påskemorgen, sagt fra et sted uden for verden, ord fra Gud, ind i vores verden: ”Frygt ikke, han er opstået”.

Sigurd Victor Stubbergaard
Sct. Mariæ Kirke, Helsingør

Salmer (Den Danske Salmebog):

Nr. 84: Gør døren høj, gør porten vid
Nr. 117: En rose så jeg skyde
Nr. 146: Velkommen de Jesus i Nazareth bød
Nr. 74: Vær velkommen, Herrens år